

Plan och riktlinjer

För frivilliga nationella kontrollprogrammet Fiskhälsa

Fiskhälsa är ett nationellt och rikstäckande frivilligt kontrollprogram utformat i samråd med Jordbruksverket, Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Distriktsveterinärerna, i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur.

1. Programmets uppgifter

1.1 Syfte

Kontrollprogrammet är ett smittförebyggande program som syftar till att genom förebyggande åtgärder minska risken för spridning av allvarliga smittsamma sjukdomar (härefter benämnda åtgärdssjukdomar, se definition i bilaga 2) som exempelvis bakteriell njurinflammation (BKD), viral hemorragisk septikemi (VHS) och infektiös pankreasnekros (IPN), samt till att öka den generella fiskhälsosnivån inom all svensk fiskodling genom att:

- förmedla kunskap och rådgivning inom ämnen som rör fiskhälsa och fiskvälfärd
- utföra bedömningar av fiskodlingsanläggningar utifrån programmets specifika krav och klassificera anläggningar i olika hälsoklasser
- höja djurhållarens motivation att arbeta för en stegvis bättre djur- och smittskyddsnivå.

1.2 Målsättning

Att förbättra fiskhälsan, öka fiskvälfärden och minska risken för spridning av åtgärdssjukdomar inom och mellan fiskodlingsanläggningar, samt till och från vilda fiskbestånd.

Programmet ska bidra till:

- en positiv utveckling av fiskhälsan inom svensk fiskodling
- att motverka utvecklingen av antibiotikaresistens
- minskade kostnader för samhället, branschen och den enskilde odlaren till följd av förebyggande åtgärder, kontroll, hantering och bekämpning av smittsamma sjukdomar
- en långsiktigt hållbar och lönsam svensk fiskodling, både för matfisk, sportfiske och kompensationsutsättning.

1.3 Uppgifter

Programmets uppgifter innefattar att:

- informera om det frivilliga kontrollprogrammet Fiskhälsa
- erbjuda anslutning till djurhållare
- bedöma om fiskodlarnas anläggningar lever upp till programmets krav för de olika hälsoklasserna
- förmedla kunskap och erbjuda rådgivning till djurhållare om smittskydd och fiskhälsa
- utbilda, kalibrera och fortbilda de veterinärer som verkar inom programmet.

1.4 Varaktighet

Huvudmannen avser att ansvara för programmet tills vidare. Huvudmannen ska, minst sex månader före årsskifte, skriftligen anmäla till Jordbruksverket beslut om att avstå från att ansvara för programmet.

2. Kontrollprogrammets organisation

2.1 Huvudman

Svensk Fiskhälsa ekonomisk förening är huvudman för programmet och ansvarar för att programmet genomförs enligt fastställda plan och riktlinjer. Huvudmannen ansvarar även för att den personal som arbetar inom programmet har den kompetens och tillgång till den information som krävs för uppgiften.

Huvudmannen ska se till att djurhållare i hela landet har möjlighet att ansluta sig till kontrollprogrammet på lika villkor. Huvudmannen ansvarar för att det finns resurser att genomföra anläggningsbesök med korrekt intervall enligt plan och riktlinjer. Detta görs genom att avtal tecknas med person eller organisation som tillhandahåller veterinära tjänster. Huvudmannen kan även ha egen anställd kontrollpersonal.

2.2 Samarbetsnämnd

Till kontrollprogrammet finns en samarbetsnämnd knuten. samarbetsnämnden ska ha den sammansättning och instruktion som anges i bilaga 1 och som godkänts av Jordbruksverket.

2.3 Kontrollsektion

Svensk Fiskhälsa, som huvudman, utser en kontrollsektion som ansvarar för ledning, planering, genomförande och uppföljning av programmet samt för anvisning och kalibrering till kontrollpersonal. Kontrollsektionens personal består av en sektionsansvarig vilken har det operativa ansvaret för planering och verkställande. En sakkunnig veterinär ska också finnas knuten till kontrollsektionen och bistå sektionsansvarig med kunskap och vägledning. Den veterinär som knyts till kontrollsektionen ska ha god erfarenhet av och fördjupad kunskap på området fisk och fisksjukdomar.

2.4 Nationellt råd

Svensk Fiskhälsa utser, som huvudman, ett Nationellt råd för att bistå i arbetet inom kontrollprogrammet. Det Nationella rådet ska, i svårbedömda fall, bistå med rådgivning och vägledning i bedömning av hälsoklassificering av anläggningar, i frågor som rör uppfyllande av kontrollprogrammets krav samt vid oenighet. Det Nationella rådet ska vara sammansatt av företrädare från samtliga tre odlingsinriktningar (matfisk, sättfisk och kompensationsodling). I Nationella rådet ska företrädare ingå för uppfödning av både varm- och kallvattenarter.

2.5 Kontrollpersonal

Anläggningsbesök, kontroller, rådgivning och bedömningar inom ramen för kontrollprogrammet genomförs av för programmet behöriga veterinärer eller andra yrkesverksamma inom vattenlevande djurs hälsa (i enlighet med art. 12.2 (EU

2016/429), i egenskap av kontrollpersonal. Arbetet sker i samråd med kontrollsektionens sakkunnige veterinär.

2.5.1 Behörighet

För behörighet att utföra kontroll inom kontrollprogrammet krävs:

- svensk veterinärlegitimation
- genomgången utbildning som arrangeras av kontrollsektionen
- deltagande i fortbildning och kalibreringsövningar som arrangeras av kontrollsektionen, minst vart tredje år
- Ingången överenskommelse med huvudmannen, i de fall veterinären inte är anställd av huvudmannen

Behöriga veterinärer registreras i programmets databas.

En veterinär som inte uppfyller sitt åtagande enligt kontrollprogrammets plan och riktlinjer (och/eller ingånget avtal) ska uteslutas från verksamheten i programmet. Uteslutning beslutas av huvudmannen. Huvudmannen har även att besluta om återanslutning av veterinär som uteslutits.

2.5.2 Utbildning, fortbildning och kalibrering av behörig kontrollpersonal

Utbildning av kontrollpersonal sker i samband med programstart samt vid behov även vid senare tillfällen. Fortbildning och kalibrering av behörig kontrollpersonal arrangeras av kontrollsektionen och sker med regelbundna intervall, dock minst en gång vart tredje år. Fortbildningen och kalibreringen kan genomföras i form av föreläsningar, gruppövningar, erfarenhetsutbyte, interaktiva övningar, webbkurser och liknande eller genom praktiska besök på anläggningar beroende på vad kontrollsektionen anser lämpligt.

2.6 Referensgrupp

Om fler än en organisation är aktiv inom programmets fältverksamhet skall en referensgrupp med representanter från de olika organisationerna sättas samman och knyts till kontrollprogrammet.

3. Finansiering

Programmet finansieras helt eller delvis genom anslutningsavgifter och kontrollavgifter. Anslutningsavgifterna fastställs av huvudmannen.

4. Rapportering

Huvudmannen ska till Jordbruksverket senast tre månader efter verksamhetsårets utgång lämna en årsredogörelse över verksamheten inom programmet. Årsredogörelsen ska innehålla uppgifter om antalet anslutna fiskodlingsföretag, antalet fiskodlingsanläggningar per produktionsinriktning - nationellt och per län, en sammanställning över anläggningarnas status i programmet samt eventuella övergripande förändringar inom kontrollprogrammet. Årsredogörelsen ska även innehålla en sammanställning över genomförda anläggningsbesök samt en analys av arbetet inom programmet. Årsredogörelsen ska även innehålla ekonomisk redovisning samt en plan för den fortsatta utvecklingen av kontrollprogrammet.

Huvudmannen ska snarast också anmäla till Jordbruksverket när en anläggning har anslutit sig till det frivilliga kontrollprogrammet samt när en anläggning har uteslutits/lämnat.

Kontrollsektionen ska utöver årsredogörelsen kontinuerligt uppdatera Jordbruksverket om anslutna anläggningars aktuella status i kontrollprogrammet.

5. Journalföring och register

Huvudmannen för register över anslutna anläggningar i en databas. Databasen ska innehålla identitetsuppgifter om djurhållaren (bolag, ansvarig kontaktperson på anläggning), cvr-nummer (centrala vattenbruksregistret), adress och telefonnummer, datum för anslutning, status i kontrollprogrammet, datum och resultat av utförda kontroller, datum för nästkommande kontroll och andra för programmet nödvändiga uppgifter.

Huvudmannen ansvarar för att den information som samlas in journalförs och lagras på ett tillförlitligt och säkert sätt i ett webbsystem. Detta görs genom att avtal tecknas med ett företag som har erforderlig teknik och kompetens.

6. Kontrollprogrammets aktiviteter

Det frivilliga kontrollprogrammets syfte ska uppnås genom kontroller av anläggningarnas utformning, underhåll och smittskyddsrutiner samt genom stöd, information och vägledning till de anslutna fiskodlarna.

7. Djurhållarens åtaganden

7.1 Grundläggande åtaganden

- 7.1.1 Djurhållaren ska följa all lagstiftning som rör djurhållning och smittskydd.
- 7.1.2 Djurhållaren ska tillse att provtagningar genomförs enligt de obligatoriska kontrollprogram som finns i 2 Kap. 1 och 2 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur (SJVFS 2024:6). Djurhållaren ska omgående meddela huvudmannen om ett provtagningsresultat varit positivt.
- 7.1.3 Anläggningar som är anslutna till det frivilliga kontrollprogrammet måste ha genomfört provtagning enligt 2 Kap. 4 § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur (SJVFS 2024:6) inför flytt av fisk till anläggningar utanför kontrollprogrammet.
- 7.1.4 Djurhållaren ska fylla i de uppgifter som är relevanta för den aktuella anläggningen i den rutinpärm som sänds ut i samband med ansökan om anslutning. Vid anläggningsbesök ska korrekt ifylld, uppdaterad rutinpärm kunna visas upp.
- 7.1.5 Djurhållaren ska följa samtliga krav som finns i kontrollprogrammets plan och riktlinjer, vilka är godkända av Jordbruksverket.
- 7.1.6 Djurhållaren är ansvarig för initiering av anslutning (intresseanmälan).

- 7.1.7** Djurhållaren är ansvarig för att i god tid, dock senast två (2) veckor i förväg, boka anläggningsbesök samt att i samband med anläggningsbesök av i programmet behörig veterinär, lämna tillträde till samtliga delar av anläggningen som har betydelse för kontrollprogrammet. Djurhållaren ska medverka till att behörig veterinär får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i kontrollprogrammet. Anläggningsbesök ska genomföras med ett intervall enligt 9.2. Djurhållaren bekostar anläggningsbesöket genom en fast kontrollavgift och en rörlig tidsbaserad avgift.
- 7.1.8** Djurhållaren ska åtgärda punkterna i åtgärdsplan som upprättas av veterinären i samband med anläggningsbesök, även om det inte ger anledning till återbesök. I sådana fall följs åtgärdsplanen upp i samband med nästa ordinarie anläggningsbesök. Om djurhållaren inte kan åtgärda punkterna i åtgärdsplanen inom planerad tid ska djurhållaren snarast kontakta veterinären för att göra en ny planering.
- 7.1.9** Djurhållaren ska till Svensk Fiskhälsa ha erlagt årlig serviceavgift för delfinansiering av kontrollprogrammet.
- 7.1.10** Djurhållaren ska vid förändringar i produktionen eller vid väsentligt ändrade förhållanden på anläggningen meddela kontrollsektionen så att behörig veterinär kan göra en ny bedömning av anläggningens status och/eller hälsoklass.
- 7.1.11** Djurhållaren är skyldig att lämna tillträde till Jordbruksverket vid revision/kontroll av huvudmannens drift av programmet.
- 7.1.12** Djurhållaren ska vid misstanke om smittsam sjukdom, till exempel vid symptom som ökad dödlighet, förändrat simbeteende, ändrat foderintag eller yttre förändringar som färgförändringar och sår eller andra symptom som för djurhållaren är nya, annorlunda eller allvarigare än normalt kontakta sin kontrollerande veterinär i kontrollprogrammet.

7.2 Omfattning

En anslutning omfattar all verksamhet inom det aktuella anläggningsnumret i centrala vattenbruksregistret, vilket innebär att samtliga fiskar i alla dess levnadsstadier som hålls på anläggningen innefattas.

När en djurhållare bedriver sin verksamhet på olika anläggningar, med olika anläggnings-id, ska anläggningarna anslutas, kontrolleras och tilldelas hälsoklass individuellt utifrån produktionsinriktning och bedömning. Om en djurhållare exempelvis har egen rom/sätffiskproduktion vid en landbaserad anläggning och fisken sedan flyttas till en kassodling för matfiskproduktion ska de två anläggningarna anslutas, kontrolleras och klassas separat.

8. Anslutning

8.1 Anslutningsförfarande

Ansökan om anslutning görs av fiskodlingsföretagaren via ansökningsformuläret på webbplatsen www.fiskhalsa.nu. Fiskodlingsföretaget ansöker om att ansluta sig och anger i ansökan vilken anläggning som önskas anslutas.

Huvudmannen ska endast ansluta odlare som uppfyller villkoren enligt plan och riktlinjer för det frivilliga kontrollprogrammet Fiskhälsa.

8.2 Kriterier för anslutning

Till kontrollprogrammet kan djurhållare med alla typer av produktion (exempelvis rom, sättfisk, matfisk, kompensationsodling) ansluta sig oavsett fiskart och odlingssystem/teknik under förutsättning att anläggningen uppfyller kontrollprogrammets krav och följande kriterier för respektive hälsoklass i programmet. Hälsoklassificeringen är baserad på risk för spridning och introduktion av smitta och syftar inte på hälsotillståndet hos fiskarna på odlingsanläggningen.

8.2.1 Hälsoklass C

- a) Ansökt om anslutning till det frivilliga kontrollprogrammet, uppfyllt åtaganden enligt kapitel 7 samt vid anläggningsbesök av behörig veterinär blivit godkänd enligt kontrollprogrammets plan och riktlinjer.
- b) All fisk (se definition i bilaga 2) som förs in i anläggningen efter anslutning till kontrollprogrammet har sitt ursprung i rom från anläggning(ar) i hälsoklass B eller A, eller motsvarande kontrollprogrammets krav. Se under (f) och (g).
- c) Ingen fisk levereras för utsättning i naturliga vatten.
- d) Fisk levereras/flyttas enbart till andra anläggningar i hälsoklass C inom det frivilliga kontrollprogrammet. Fisk får även levereras till odlingsanläggningar som inte är anslutna till det frivilliga kontrollprogrammet om det görs enligt gällande lagar och regler för flytt av fisk.

För anläggningar där laxfiskarter odlas:

- e) Undantag från (d) medges endast när introducering av nytt avelsmaterial till anläggningar i hälsoklass A och B görs enligt screening-metoden i bilaga 3.

För anläggningar som köper fisk från anläggning utanför kontrollprogrammet eller importerar rom/fisk:

- f) Vid import/införsel av fisk ska levererande anläggning vara ansluten till ett motsvarande kontrollprogram med likvärdiga krav på förebyggande smittskydd och anläggningshygien, antingen offentligt eller frivilligt samt ha provtagits med negativt resultat för samtliga sjukdomar som ingår i svensk obligatorisk provtagning under de två (2) senaste åren.
- g) Vid import/införsel av fisk ska rutiner för karantän finnas upprättade och efterföljas om lagstiftningen vid tillfället kräver det.

8.2.2 Hälsoklass B.2

Uppfyller kraven för Hälsoklass C enligt 8.2.1 a, b, f och g samt dessutom:

- a) Anläggningen har ett gott smittskyddsarbete samt genomarbetad arbetsordning och arbetsrutiner som gagnar smittskyddet.

b) Fisk kommer enbart från annan anläggning i hälsoklass A eller B (eller motsvarande kontrollprogrammets krav vid import/införsel från annat land).

c) Fisk levereras/flyttas enbart till andra anläggningar i hälsoklass B och hälsoklass C inom det frivilliga kontrollprogrammet. Fisk får även levereras/flyttas till odlingsanläggningar som inte är anslutna till det frivilliga kontrollprogrammet. Gällande lagar och regler för leverans/flytt av fisk ska följas i samtliga fall.

d) Det har aldrig konstaterats åtgärdssjukdom vid anläggningen, eller anläggningen har efter konstaterad förekomst av åtgärdssjukdom sanerats enligt saneringsplan som tagits fram tillsammans med veterinär och därefter friförklarats.

e) Det finns ingen uppenbar och överhängande risk för åtgärdssjukdom från eventuella andra odlingsplatser eller naturligt förekommande levande fiskar i närheten av vattenintaget.

För anläggningar där laxfiskarter odlas:

f) Undantag från (b) och (c) medges enbart när screening-metoden i/enligt bilaga 3 följs vid introducering av nytt avelsmaterial.

8.2.3 Hälsoklass B.1

Uppfyller kraven för Hälsoklass B.2 enligt 8.2.2 a – d och f samt dessutom:

a) Anläggningen har helt eller delvis införda smittskyddszoner (se definition i bilaga 2).

b) Det inkommande vatten fiskarna hålls i renas med metoder som avlägsnar smittämnen och/eller att inkommande vatten är grundvatten. Alternativt att samtliga fiskar på anläggningen har sitt ursprung, föds upp och sätts ut i samma vatten.

8.2.4 Hälsoklass A

Uppfyller kraven för *Hälsoklass B.2 och B.1* enligt 8.2.2 a, d och e samt 8.2.3 a och dessutom:

- a) Anläggningen ligger på land och har kontrollerat vattenintag (dvs. grundvatten och/eller vatten som har en tillfredsställande rening från smittoämnen).
- b) Anläggningen har upprättade smittskyddszoner med vidhållna smittskyddsbarriärer mellan olika avdelningar samt väl genomarbetade rutiner för arbetsordning.
- c) Anläggningen har rom- och sättfiskproduktion som härstammar från egen avels- /stamfiskbesättning. Alternativt köper in rom/sättfisk enbart från

annan anläggning i hälsoklass A (eller motsvarande kontrollprogrammets krav vid import/införsel från annat land).

För anläggningar där laxfiskarter odlas:

- d) Undantag från (c) medges enbart när screening-metoden i bilaga 3 följs vid introducering av nytt avelsmaterial från anläggning i hälsoklass B eller C.

8.2.5 Uppfyller inte kraven

Om en djurhållare eller anläggning inte uppfyller kraven för programmet och åtgärder bedöms svåra att genomföra inom en överskådlig tid kan anläggningen inte anslutas. Ett nytt anläggningsbesök för anslutning kan ske så snart erforderliga åtgärder genomförts.

9. Anläggningsbesök (inklusive anslutningsbesök)

9.1 Innehåll

I samband med besöket sker en kontroll och bedömning av:

- rutiner för kontroll samt dokumentation
- hygienrutiner för fiskavel och romproduktion (om aktuellt på anläggningen)
- rutiner i samband med inköp av rom och levande fisk (om aktuellt på anläggningen)
- levnadsmiljö
- skötsel
- foder
- rutiner för fiskhälsa och smittskydd
- sjukdomshantering och läkemedel
- hygien i samband med slakt (om aktuellt på anläggningen).

Anläggningsbesök inom det frivilliga kontrollprogrammet ska, i möjligaste mån, samordnas med andra kontroller och veterinärbesök. Anläggningsbesöket genomförs, av i programmet behörig veterinär, enligt särskild vägledning och besöksprotokoll. För varje avdelning kontrolleras att de av kontrollprogrammets krav som är applicerbara för den aktuella anläggningen uppfylls. Kraven återfinns i bilaga 2. Kontrollen innefattar bland annat inspektion av fiskarnas kondition, anläggningens utformning och skick, odlingsjournal och den för programmet utformande rutinpärm som skickas ut till varje odling i samband med förfrågan om anslutning och/eller motsvarande dokumentation av hygien- och smittskyddsrutiner. En bedömning görs även av anläggningen utifrån kriterierna för de olika hälsoklasserna. Utfallet av kontrollen och bedömningen avgör sedan om återbesök krävs eller om anläggningen godkänns och vilken hälsoklass den i detta fall tilldelas.

Tilldelningen av hälsoklass görs av huvudmannens kontrollsektion och veterinären genom en samlad bedömning utifrån kontrollprogrammets krav och kriterierna för de olika hälsoklasserna.

Förutom kontroll ska även anläggningsanpassad rådgivning ske vid besök. Syftet är att bistå djurhållaren i att höja smittskyddsnivån utöver programmets minimikrav för anslutning. En anläggningsanpassad och tidsatt handlingsplan upprättas vanligtvis oavsett utfallet av anläggningsbesöket.

9.2 Intervall ordinarie anläggningsbesök

Ordinarie anläggningsbesök sker en (1) gång per år oberoende av hälsoklass.

Intervallen mellan ordinarie anläggningsbesök och eventuellt återbesök bestäms av veterinären vid innevarande besök och skrivs in i programmets register. Återbesök ska utföras före tidpunkten för nästa ordinarie anläggningsbesök.

9.3 Återbesök

Om anläggningen och/eller verksamheten inte lever upp till programmets krav på en eller flera punkter upprättas en åtgärdsplan i samband med anläggningsbesöket och en tidsplan formuleras. Datum för eventuellt återbesök anges om fler än åtta enkla och/eller en större punkt noteras.

Alla åtgärder kräver inte återbesök, i sådana fall räcker att punkterna är åtgärdade vid nästa ordinarie anläggningsbesök. En djurhållare kan därmed bli ansluten trots någon eller några punkter på sin åtgärdslista, förutsatt att dessa är av lägre allvarlighetsgrad och i begränsat antal.

Om djurhållaren, av anledningar som inte kunnat förutses vid upprättandet av åtgärdsplanen, är förhindrad att genomföra de planerade åtgärderna inom utsatt tid ska denne snarast kontakta veterinären för att formulera en ny tidsram för åtgärdsplanen. Om djurhållaren underlåter att göra detta och om punkterna i planen inte åtgärdats i samband med efterföljande besök (återbesök eller ordinarie) i enlighet med åtgärdsplanen utesluts anläggningen enligt 12.1.6

9.4 Dokumentation vid anläggningsbesök

Anläggningsbesökets resultat dokumenteras och sparas i kontrollprogrammets databasregister.

9.5 Oenighet

Vid oenighet mellan veterinär och djurhållare om bedömning, åtgärdsplan eller tidsplan ska kontakt tas med huvudmannen för avgörande. Både djurhållare och veterinär ska få möjlighet att ge sin syn på saken inför huvudmannen.

9.6 Uteblivet eller försenat anläggningsbesök

Djurhållaren är ansvarig för att anläggningsbesök sker med rätt intervall. Påminnelse går ut till djurhållaren två månader innan sista datum för ordinarie anläggningsbesök.

Om ordinarie anläggningsbesök inte utförts hos djurhållaren inom fastställt tidsintervall (enligt 9.2) får djurhållaren en anmärkning i databasen och ett meddelande om detta skickas till veterinär och djurhållare.

Om anläggningsbesök inte kan genomföras inom fastställt tidsintervall på grund av brist på tillgängliga tider hos kontrollerande veterinärer ska huvudmannen ge uppskov med upp till två (2) månader. Djurhållaren behåller under denna tid sin status och hälsoklass. Uppskovet förutsätter att djurhållaren i god tid innan utgången tidsintervall kontaktat veterinär för tidsbokning samt att djurhållaren skriftligt eller muntligt ansökt hos huvudmannen om uppskov. Huvudmannen ska registrera beslut om uppskov i djurhållarens register.

När datum för anläggningsbesök överskridits med mer än fyra (4) månader utesluts djurhållaren ur programmet enligt 12.1.2. Huvudmannen meddelar djurhållaren beslutet om uteslutning muntligt och skriftligt. Beslutet ska föregås av en skriftlig förvarning. Återinträde kan ske tidigast ett (1) år efter uteslutning. Huvudmannen ansvarar för att det finns kontrollpersonal som kan utföra anläggningsbesök enligt 2.1 inom fyra månader från när djurhållaren önskat återinträde.

10. Provtagning

Djurhållaren ska genomföra provtagning för de sjukdomar och enligt de intervall som ingår i den offentliga obligatoriska djurhälsokontrollen och de obligatoriska kontrollprogram som finns.

Vid positivt provsvar i samband med sådan provtagning eller vid provtagning som görs i samband med uppkommen misstanke om smittsam sjukdom ska djurhållaren omgående informera huvudmannen om provresultaten.

11. Konsekvenser vid konstaterad åtgärdssjukdom

Djurhållaren är, vid konstaterad åtgärdssjukdom (se definition i bilaga 2) på anläggningen, skyldig att följa de regler som anges i smittskyddslagstiftningen och den plan för smittbekämpning och sanering av anläggningen som beslutas av Jordbruksverket.

Avseende anslutningen till det frivilliga kontrollprogrammet innebär konstaterad åtgärdssjukdom i en anläggning i **hälsoklass A** och **B(.1 och .2)** att dessa automatiskt tilldelas hälsoklass C till dess att kraven för högre hälsoklass uppfylls (se 8.2.2d, 8.2.3 och 8.2.4). För anläggningar i **hälsoklass C** innebär konstaterad åtgärdssjukdom enbart att lagstadgade åtgärder och veterinärs plan för bekämpning och sanering ska följas.

I samband med friförklaring ska, oavsett hälsoklass, ett besök genomföras av kontrollerande veterinär under vilket risker för uppkomst av allvarliga smittsamma sjukdomar ska söka identifieras och en plan för riskminimering tas fram. Förutsatt att odlingsanläggningen i övrigt uppfyller kraven kan därefter hälsoklassificeringen återställas. Planen för riskminimering ska följas upp i samband med nästa ordinarie anläggningsbesök.

12. Konsekvenser vid överträdelser

12.1 Konsekvenser när djurhållaren inte uppfyller åtaganden enligt kapitel 7.

Beroende på typ av överträdelse utesluts djurhållaren och alla djurhållarens

anläggningar eller enbart den aktuella anläggningen enligt nedan. Huvudmannen kan för samtliga nedanstående punkter besluta om tidigare inträde om särskilda skäl föreligger.

- 12.1.1 Om djurhållaren inte följer gällande lagstiftning enligt 7.1.1 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske tidigast ett (1) år efter uteslutning förutsatt att djurhållaren uppfyller gällande lagstiftning och övriga krav för anslutning.
- 12.1.2 Om djurhållaren inte genomför provtagning eller underlåter att rapportera positiva provsvar till huvudmannen enligt 7.1.2 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske tidigast ett (1) år efter uteslutning förutsatt att provtagning genomförts enligt 7.1.2.
- 12.1.3 Om djurhållaren inte fyllt i sin rutinpärm enligt 7.1.3 kan komplett anläggningsbesök inte genomföras och anläggningen inte godkännas. Återinträde kan tidigast ske efter ett (1) år förutsatt att rutinpärmen då är korrekt ifylld. Vid mindre brister i rutinpärmens anteckningar kan kontrollerande veterinär välja att i stället lägga dessa till anläggningens åtgärdsplan.
- 12.1.4 Om djurhållaren inte uppfyller kontrollprogrammets krav och riktlinjer enligt 7.1.4 utesluts anläggningen ur programmet. Återinträde kan ske tidigast efter ett (1) år från uteslutningen förutsatt att kraven uppfylls.
- 12.1.5 Om djurhållaren underlåter att boka, möjliggöra genomförande av och/eller bekosta anläggningsbesök enligt 7.1.6 utesluts anläggningen ur kontrollprogrammet. Återinträde kan ske tidigast efter ett (1) år från uteslutningen förutsatt att avgiften betalats.
- 12.1.6 Om djurhållaren underlåter att åtgärda punkterna i åtgärdsplanen enligt 7.1.7 utesluts anläggningen ur kontrollprogrammet. Återinträden kan ske ett (1) år efter uteslutning förutsatt att punkterna i åtgärdsplanen då uppfyllts och anläggningen i övrigt uppfyller kraven för anslutning.
- 12.1.7 Om djurhållaren inte betalar anslutningsavgift till huvudmannen enligt 7.1.8 utesluts djurhållaren och alla djurhållarens anläggningar ur programmet enligt beslut av huvudmannen. Återinträde kan ske tidigast efter ett (1) år från uteslutningen förutsatt att avgiften erlagts.
- 12.1.8 Om djurhållaren undanhåller information om fiskbesättning och de utrymmen där dessa hålls så att reglerna i 7.1.9 och 7.2 inte följs utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske tidigast efter ett (1) år från uteslutningen.

12.2 Uteslutningsförfarande

Uteslutning av djurhållare som inte uppfyllt de krav som ställs i programmet ska beslutas av huvudmannen.

Huvudmannen meddelar djurhållaren beslut om uteslutning skriftligt. Beslutet ska föregås av en skriftlig förvarning med en tidsram för åtgärdande av brister.

Vid uteslutande ska huvudmannen snarast sända en kopia av beslutet till kontrollerande veterinär, Jordbruksverket samt till Länsstyrelsen. Uteslutning gäller djurhållarens odlingsanläggning som är ansluten som en enhet enligt 7.2. Återinträde kan ske enligt vad som anges under 12.1.1 till 12.1.8 Även ändring av hälsoklass i programmet hanteras på detta sätt.

12.3 Utträde ur programmet

Djurhållare som självmant utträder ut programmet får tidigast efter ett (1) år återansluta sin anläggning. Om huvudmannen finner det motiverat och kontrollpersonal finns att tillgå för att genomföra anläggningsbesök får den medge återinträde tidigare.

13. Information

Kontrollsektionen ska informera om programmet via webbsidor, i samband med branschsammankomster samt i andra sammanhang. Ändringar, uppdateringar eller annan viktig information gällande programmet informeras behöriga veterinärer och anslutna djurhållare via utskick i form av e-post eller brev.

14. Avgränsning

Programmet omfattar inte regler för hur konstaterad smittsam sjukdom på anläggningen ska bekämpas.

15. Ändringar

Huvudmannen ska efter samråd med samarbetsnämnden vid behov, exempelvis för att säkerställa att kontrollprogrammet bedrivs på ett sätt som är aktuellt och uppdaterat utefter den kunskap som finns kring smittskydd och fiskhälsa, eller på annan förekommen anledning, föreslå ändringar i plan och riktlinjer för det frivilliga kontrollprogrammet Fiskhälsa till Jordbruksverket.

16. Tillämpning av förvaltningslagen

Huvudmannen ska tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få ta del av uppgifter, om jäv samt om motivering av beslut, och att till beslutet bifoga information om hur beslutet kan överklagas.

Kontrollsektionens beslut ska vara skriftliga och innehålla en utförlig redovisning av de uppgifter och skäl som ligger till grund för utgången samt uppgifter om vilka som deltagit i beslutet. I de fall då huvudmannens beslut går en klagande emot ska denne, när beslut delges, erhålla upplysningar om att:

- huvudmannens beslut kan överklagas
- överklagandet ska ske till Jordbruksverket i enlighet med 15§ förordningen (2006:816) om kontroll av husdjur med mera

- att en klagande har att iakttaga 2§ (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter, för att ett överklagande ska kunna upptas till prövning.

16. Förteckning över bilagor

Bilaga 1 – Sammansättning och instruktion samarbetsnämnden

Bilaga 2 – Krav för anslutning

Bilaga 3 – Screening vid introducering av nytt avelsmaterial